

קונטרס

הַצְלָחָה לְתַלְמִיד צָעִיר

יחזק ויעזר ויזרע דרך קלה לבחור צעיר
הלומד בישיבה קטנה — איך להצליח
בלמודים, והנהגות ישרות, ויקנה לעצמו מדות
טובות ודרך ארץ.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידו ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אִם תִּלְמִיד
צָעִיר הָיָה יוֹדֵעַ אֶת כּוּחוֹתָיו וְאֵל
אֵילָיו מִדְּרָגוֹת יָכוֹל לְהִגִּיעַ, אִם
רַק יִשְׁמֹר אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, אָזִי לֹא
הָיָה מְבַטֵּל לְרַגֵּעַ, כִּי בְּגִיל צָעִיר
יְכוּלִים לְהִגִּיעַ אֶל מִדְּרָגוֹת
גְּדוּלוֹת בְּהַשָּׁגַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
וַיֵּרֶא שָׁמַיִם, וּלְהִגִּיעַ לְדְבָקוֹת
אֱמֶת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

(אֲמַר־מוֹהֲרָא"ש חֵלֶק ב' תַּתְּקַפֵּג)

קונטרס

הַצְלָחָה לְתַלְמִיד צָעִיר

א.

בְּנֵי! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הַיְסוּד לְתַלְמִיד הוּא מִדַּת
הַזְרִיזוּת, כִּי הַזְרִיזוּת הִיא הַצְלָחַת הָאָדָם בְּחַיָּיו
הַגִּשְׁמִיִּים וְהָרוּחָנִיִּים, וּלְהַפְּךָ — הָעֲצָלוּת זֶה עֶקֶר
הַכִּשְׁלוֹן שֶׁל הָאָדָם הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי
עֲצָלוּת מַכְנִיסָה בָּאָדָם דְּכָאוֹן, עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת,
כַּעַס וְאִי שְׁקֵט, שְׁעָמוּם וְדַכְדּוּךְ, עַד שֶׁאֵינּוּ יוֹדֵעַ מַה
לַעֲשׂוֹת מִרַב שְׁעָמוּם, וּמִשְׁתַּגֵּעַ וּבָא לִיְדֵי עֲבֵרוֹת,
כִּי כֵךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּתִיחוֹת נט.): הַבְּטָלָה
מְבִיאָה לַיְדֵי שְׁעָמוּם וְלַיְדֵי זְמָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְזֶה
גּוֹרֵם לוֹ אַחֲר־כֵּךְ לְטַפְשׁוֹת הַשֶּׁכֶּל וְהַדַּעַת, וְנַעֲשֶׂה
לֹא יִצְלַח בְּחַיָּיו, לֹא-כֵן מִי שֶׁהוּא זָרִיז, כָּל מַה שֶּׁרַק
יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ, וְתַלְמִיד יִהְיֶה עָלִיז וְשִׂמְחָה, וְיִחַשֵּׁב רַק
דְּבָרִים טוֹבִים וְאֵיךְ יְכוּלִים לְהַתְעַלּוֹת, וְאֵין לוֹ כְּבוֹד

זֶמֶן לְשׁוֹם דְּבָר בְּטֵל, כִּי הוּא כָּל-כָּךְ זָרִיז, עַד שְׁאִין לוֹ פְּנָאֵי לְשׁוֹם דְּבָר, רַק מְכַנִּים עֲצָמוֹ בְּכָל מָה שֶׁהוּא עוֹסֵק בּוֹ — אוֹ לֹמֵד, אוֹ מִתְפַּלֵּל, אוֹ מִתְעַסֵּק בְּצַרְכָּיו הַגְּשָׁמִיִּים, כְּגוֹן: לֶאֱכֹל, לִישֵׁן, לְרַחֵץ וּלְנַקּוֹת אֶת בְּגָדָיו בְּצוּרָה יְפָה, כִּי הַזְרִיזוֹת זֶה עֶקֶר הַהַצְלָחָה שֶׁל הָאָדָם בְּכָל־לַיּוֹת וְשֶׁל בְּחוּר צָעִיר בַּפְּרָטִיּוֹת. לְזֹאת אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ עֲכָשׁוּ בַּעֲוֹדָךְ בְּגִיל צָעִיר, לְהִיּוֹת זָרִיז בְּכָל עֲנִיָּיָה, וְזֶה יְכַנִּים בְּךָ בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וְתִרְאֶה שְׂאֵתָה כֵּן יָכוֹל לְהַסְתֵּדֵר בַּחַיִּים, כִּי לֹא יִהְיֶה לְךָ זֶמֶן לַחֲשֹׁב מִמֶּךָ, כִּי כָּל הַצְרוֹת שֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא סוֹבֵל סִבָּל גָּדוֹל — הֵן מַעֲצָמוֹ וְהֵן מֵאַחֲרִים, זֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא עֲצָלָן, וַיֵּשׁ לוֹ זֶמֶן לַחֲשֹׁב מַעֲצָמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה לְבַסּוֹף הוּא נִשְׁפָּר, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהַצְלִיחַ. וְכָל זֶה בָּא מִהַעֲצָבוֹת שֶׁמְכַנִּסָּה בּוֹ כְּבִדּוֹת, וְהַכְּבִדּוֹת מְבִיאָה אוֹתוֹ לְמִרְרוֹת, שֶׁהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת עֲצָמוֹ, וְאַחֲרֵכָךְ אֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת אַחֲרִים, וּמִתְחִיל לְהִתְקוּטֵט עִם כָּלֶם, וְכָלֶם מִתְקוּטְטִים אִתּוֹ, וְכָךְ חוֹזֵר חֲלִילָה, וְהוּא נִשְׁאָר בְּטָלָן, וְעֵבֶר לוֹ הַגִּיל הַצָּעִיר וַיְמִי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁר הֵם הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים הַכִּי יְפוֹת שֶׁל הַחַיִּים, וְלֹא הַצְלִיחַ בַּחַיִּים כָּלֵל. עַל-כֵּן

הצלחה לתלמיד צעיר

תרטו

מי שהוא זריז, אין לו זמן להסתכל על עצמו, ואין לו פנאי לחשב מעצמו, ומכל שכל שאין לו זמן להכנס בנפוחים עם אחרים, אלא תמיד הוא לומד, או מתפלל, או מנקה את עצמו או את חדרו, ואז הוא מצליח מאוד. לזאת אם אתה רוצה להצליח בחיים, תעבד הדבר הראשון על מדת הזריזות, וכל מה שאתה צריך לעשות, תעשה בזריזות הכי גדולה, כי מדת הזריזות מביאה ברכה והצלחה לחיי האדם בגשמיות וברוחניות.

ב.

השנה של האדם מאוד הכרחית, כי אם אדם ישן טוב, אזי כל היום שלו הולך בצורה אחרת לגמרי, כי כך ברא הקדוש-ברוך-הוא את טבע האדם שיצטרך לישן, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ט', סימן ח'): "והנה טוב מאד" — זו השנה, וכי שנה טוב מאד, הלא אמרו (סנהדרין עא:): שנה טוב לרשעים ורע לצדיקים? אלא מתוך שאדם ישן, יש לו כח אחר-כך ללמד. לזאת צריכים מאד מאד להזהר על זמני השנה, ורב רבם של אלו הסובלים על

העצבים, שהם בכעס ואין להם שקט נפשי, זהו מפני שהם ממעטים בשנה, ואינם ישנים כל הצורך, וחושבים שבזה שימעטו בשנה יעבדו את הקדוש ברוך הוא. וקורה בדיוק ההפך, כי אם אין האדם ישן טוב, אזי כל היום שלו כבד מבלבל, ואין לו מנוח ונוח — לא ללמד ולא להתפלל ולא לקיים את המצוות, ולא לדבר אפילו עם בני אדם כראוי, והוא תמיד בכעס ובעצבים ובאי שקט, וכל זה נגרם לו מפני שאינו ישן כמו שצריך. לזאת הדבר הראשון עליך לדעת, אהובי, בני! אם אתה רוצה להצליח בחייהך, ראה ללכת לישן מקדם, והזמן הכי טוב הוא בגמר האשמורה הראשונה, שהיא שעה עשר אז כבר תישן, וכך תוכל לקום קדם אור היום, וזה לא יפריע את מנוחתך. אבל לפני שאתה הולך לישן תראה להכין לעצמך כלי עם מים, ואל תלך לישן אם לא מוכן לך כלי לנטילת ידיים שחרית, ובזה יכולים לראות אם התלמיד הצעיר הוא ירא שמים, אם הוא מכין לעצמו כלי עם נטילת ידיים, כי אסור ללכת ד' אמות בלי נטילת ידיים שחרית, ואחר כך תקרא קריאת שמע שעל המטה כפי נסח האר"י ז"ל שהבטיח, שמי שיקרא את סדר קריאת שמע בסדר הזה דיקא עם הודוים,

הצִלָּחָה לְתַלְמִיד צָעִיר

תריז

הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא יִמְחַל לוֹ עַל כָּל מָה שֶׁעָשָׂה כָּל הַיּוֹם. לְזֹאת רָאָה לְקַרֵּא קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמָּטָה מִתּוֹךְ הַסְדוּר דִּיקָא וְלֹא בְּעַל-פֶּה, וְאַחֲר־כֵּךְ תִּכְףּ-וּמִיד תִּרְאֶה לְפָשֵׁט אֶת הַבְּגָדִים וּלְהַתְלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵי שָׁנָה, כִּי אָסוּר לִישֹׁן עִם הַבְּגָדִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא עִם הַנְּעָלִים, כִּי כֵּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יוֹמָא ע"ח:): מִי שִׁישֵׁן עִם נְעָלִים טוֹעֵם טַעַם מִיתָה, וְכֵן אָסוּר לִישֹׁן עִם הַבְּגָדִים שֶׁהוֹלְכִים בִּיּוֹם, כִּי נַעֲשִׂים מְלֵאֵי כֹנִים. לְזֹאת צְרִיכִים לְהַחֲלִיף בְּלִילָה אֶת הַבְּגָדִים לְבִגְדֵי שָׁנָה. וְלִפְנֵי שְׁאַתָּה הוֹלֵךְ לִישֹׁן, תַּעֲיִן בְּאַיְזָה סֵפֶר, וְטוֹב מְאֹד לְלַמֵּד וּלְעֵיץ בַּסֵּפֶר סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְכֵךְ תִּלְךְ לִישֹׁן עִם סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְיִכְנֹס בָּךְ חֶשֶׁק לְחַקּוֹת אֶת הַצְּדִיקִים, שְׁגִם אֶתָּה תִּהְיֶה צְדִיק כְּמוֹתָם. וּבְאַמַּת אֶתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת צְדִיק אִם בֶּקֶר תִּרְצֶה, כִּי מָה הִיָּתָה גְדֻלַּת הַצְּדִיקִים? הֵם רָצוּ לִהְיוֹת צְדִיקִים, אֲזִי הֵם נַעֲשׂוּ צְדִיקִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשַׁעֲה שֶׁהִתְפָּאֵר לִפְנֵיהֶם גְּדֻלָּתוֹ וְנִפְלְאוֹת הַמַּדְרָגָה שֶׁזָּכָה לְהִגִּיעַ אֵלֶיהָ, אֲזִי אָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: מִי יָכוֹל לְדַמּוֹת אֶת עֲצָמוֹ אֵלֵיכֶם, כִּי אַתֶּם נוֹלְדֶתֶם אֶצֶל הוֹרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלּוּ, וְאַתֶּם נִכְדֵּי הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע, אֲבָל אֲנַחְנוּ אַנְשִׁים פְּשוּטִים. וְהַקְפִּיד עַל זֶה

רַבֵּנוּ ו"ל מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר: "זוֹ הַטָּעוֹת שֶׁלָּכֶם, שְׂאֵתֶם חוֹשְׁבִים, שֶׁמִּפְּנֵי שְׂאֵנִי נִכְדַּר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זי"ע הִגַּעְתִּי לָמָּה שֶׁהִגַּעְתִּי, לֹא וְלֹא!" אָמַר רַבֵּנוּ ו"ל, "אֲלֹא מִפְּנֵי שֶׁהָיָה לִי רָצוֹן חֲזָק, וְהִתְיַגַּעְתִּי מְאֹד, וְכָל דָּבָר בָּא לִי בִּיגִיעָה גְדוֹלָה מְאֹד וְרָצִיתִי, בְּשִׁבִּיל זֶה הִגַּעְתִּי לָמָּה שֶׁהִגַּעְתִּי". הֲרִי שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּרָצוֹן, כִּפִּי הַרָצוֹן שֶׁל הָאָדָם כִּף הוּא מַצְלִיחַ בַּחַיִּים. לְזֹאת כֹּדַאי לְהִרְדֵּם עִם סְפוּרֵי צַדִּיקִים. וְיָמָּה טוֹב וְיָמָּה נָעִים אִם תַּעֲשֶׂה לַעֲצָמְךָ שְׁעוֹר בַּסֵּפֶר הַנִּפְלָא "פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק", אֲשֶׁר שֵׁם תִּרְאֶה אֶת הַהִנָּהּגוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל מֵאֲזֻ שֶׁהָיָה יָלַד קָטָן עַד יוֹם הַהִסְתַּלְקוֹת שָׁלוּ, אֵיךְ עָבַר אֶת כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ עִם דְּבִקּוֹת בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָמַד תּוֹרָה מִגִּיל צָעִיר, וְאֵל אֵילֹו מִדְּרָגוֹת וְאֵל אֵילֹו הַשְּׂגוֹת הוּא זָכָה וְזָכָה אֶת כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְגַם אֶתָּה יָכוֹל לְזַכּוֹת לָזֶה אִם יִהְיֶה לְךָ רָצוֹן טוֹב, רָצוֹן חֲזָק לְקַיֵּם כָּל זֹאת.

ג.

תַּכְף-וּמִיד בְּבִקָּר כְּשֶׁאַתָּה מִתְעוֹרֵר מִהַשְּׁנָה, תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד שִׁיְהִיָּה קֹדֶם אֹר הַיּוֹם, שְׂאֵז הוּא הַזְמַן הַכִּי טוֹב לְלַמֵּד וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ אֶת

הצלחה לתלמיד צעיר

תריט

הקדוש-ברוך-הוא כל מה שצריכים, שאז הוא עת
רצון גדול בשמים, וכשאתה פוקח את עיניך תגיד:
"מודה אני לפניך מלך חי וקים, שהחזרת בי
נשמתי בחמלה רבה אמונתך", ותתן תודה
להקדוש-ברוך-הוא, שהחזיר לך את הנשמה,
ותתחיל כבר לחשב מחשבות טובות, ותחשב
מהקדוש-ברוך-הוא איך שהוא ממלא כל עלמין
וסובב כל עלמין, ואיך כל הבריאה כלה רק
אלקות, ותתחיל לחשב איך אני יכול היום לעשות
את הרצון של הקדוש-ברוך-הוא, ותעשה לעצמך
תכנית, שהיום אני אשמר על העינים שלי — לא
להסתכל במקומות המטנפים, ואשמר על האזנים
שלי — לא לשמע גבול פה ולשון-הרע, רכילות
ודברים בטלים, כי כל מי ששומע דברים רעים,
האזנים נכוות תחלה לאיברים, כמו שאמרו חכמינו
הקדושים (כתבות ה:); ולשמר את עצמו מאד מפעס,
לא לכעס בשום פנים ואפן, ולשמר את הדבור לא
לדבר כל מיני שטיות וכל העולה על רוחו,
ותכף-ומיד תטל ידיך ותתלבש בזריזות, כי
הזריזות בבקר, בזה תלוייה כל העבודה של האדם
כל היום, כי הפל הולך בפני הקימה, אם אדם קם
בזריזות, כל היום יהיה זריז, אבל אם אדם יהיה

עֲצָלָן, כָּל הַיּוֹם שֶׁלוֹ יִהְיֶה בְּעֲצָלוֹת. לְזֹאת קוֹם נָא
בְּזִרְיוֹת גְּדוֹלָה, וְאִזּוֹ כָּל הַיּוֹם שֶׁלְּךָ יִהְיֶה זְרִיז,
וְתִרְוֵץ לַמְּקוֹה וְתִטְבֹּל בְּטִהְרָה, וְתִרְחֹץ אֶת גּוּפְךָ,
אֲשֶׁר זֶה מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּגְמִילוֹת חֶסֶד שְׁעוֹשִׁים
לְגוֹף לְנִקּוֹת אוֹתוֹ, שִׁיְהִי גוֹף נָקִי, גוֹף קָדוֹשׁ.
וְתִזְהַר מְאֹד מְאֹד עַל נִקְיוֹת גּוּפְךָ, שֶׁתַּחֲלִיף אֶת
הַבְּגָדִים בַּבְּגָדִים נְקִיִּים, וְהַכֹּל יִהְיֶה בְּזִרְיוֹת מְאֹד
גְּדוֹלָה. וְעָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אָסוּר לְדַבֵּר בַּמְּקוֹה, וְאָסוּר
לְהִתְעַצֵּל בַּמְּקוֹה, אֲלֵא לְטָבֵל וּלְצֹאת, וּמוֹהֲרַנְ"ת
ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַלְכוֹת גָּרִים, הַלָּכָה ב'), אֲשֶׁר
הִנֵּשְׁמָה שֶׁל הָאָדָם אֵינָה חוּזְרֶת, אֲלֵא עַל-יְדֵי
טְבִילַת מְקוֹה. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם לֹא
שָׁטַף אֶת גּוּפוֹ בַּמַּיִם וְלֹא רָחַץ אוֹתוֹ וְלֹא טָבַל
בַּמְּקוֹה, הוּא מְבָהֵל וּמְבַלְבֵּל, אֲבָל תַּכְף-וּמִיד
כְּשֶׁשָּׁטַף וְרָחַץ אֶת גּוּפוֹ וְטָבַל בַּמְּקוֹה, אִזּוֹ הוּא כָּבֵר
זוֹכֶה לְמַחֲיִין מִיִּשְׁבִּין. וְתַקַּח אֶת זֶה לְעֵקֶר גְּדוֹל כָּל
יְמֵי חַיֶּיךָ. הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן כְּשֶׁקָּמִים בַּבֶּקֶר — לָרוּץ
וְלְטָבֵל בַּמְּקוֹה. וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִבְטִיחַ: מִי שִׁיטְבֹּל
בְּכָל יוֹם בַּמְּקוֹה טִהְרָה בְּשִׁבִּיל הַקְּדוּשָׁ-כְּרוּף-הוּא,
יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, כִּי כָךְ אָמַר הַצַּדִּיק
הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֶהֱרֹן מִקְרָלִין זי"ע: מְקוֹה אֵינוֹ מִצְוָה,
אֲבָל אֵל מֶה שֶׁמְקוֹה מְבִיא, שׁוֹם מִצְוָה בְּעוֹלָם

הצִלָּחָה לְתַלְמִיד צָעִיר

תרכא

אֵינָהּ יְכוּלָה לְהִבִּיא, כִּי כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בַּמָּקוֹה וְטוֹבֵל
אֶת עַצְמוֹ, וּמִכָּל שָׁכֵן כְּשֶׁהוּא תַּחַת הַמַּיִם, עַד
שֶׁאֵינוֹ יְכוּל לְנָשֵׁם, וְחוֹשֵׁב שֶׁם רַק מִהֲקֻדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוא, בּוֹ בְּרָגַע נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים. בְּשִׁבִּיל
זֶה אֲשֶׁרִי מִי שֶׁטוֹבֵל בְּכָל יוֹם, וּמִנִּיקָה אֶת גּוּפוֹ,
וַיִּשְׁמַר שֶׁלֹּא יֵצְאוּ שׁוּם רֵיחוֹת רָעִים מִגּוּפוֹ, אֲלֵא
יֵדָאג לְשִׁטְף אֶת גּוּפוֹ בְּכָל יוֹם לִפְנֵי קוֹנוֹ, אֲזִי יִהְיֶה
מְשַׁבַּח לִפְנֵיו יִתְבָּרַךְ.

ד.

תַּכְּף-וּמְיָד כְּשֶׁאַתָּה יוֹצֵא מִהַמָּקוֹה, תִּתְחִיל
לֹאמַר בְּרָכוֹת הַתּוֹרָה, כִּי אָסוּר לְהִגִּיד שׁוּם דָּבָר
לִפְנֵי בְּרָכוֹת הַתּוֹרָה, וְהֵן מִדְּאוּרֵיתָא. וְצָרִיכִים
לְהִזָּהָר בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְזֶה חָשׁוּב מְאֹד בְּשָׂמַיִם
כְּשֶׁאָדָם מְבָרֵךְ בְּרָכוֹת הַתּוֹרָה, וְכִשְׁתִּגְמַר בְּרָכוֹת
הַתּוֹרָה, תִּלְמַד פָּרָק אֶחָד בַּמַּסֶּכֶת אָבוֹת, כִּי מַסֶּכֶת
אָבוֹת נִחְלָקָה לְשֵׁשׁ פְּרָקִים פָּרָק לְיוֹם, כִּי צָרִיכִים
לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מוֹסֵר, וְאֵין לָךְ עוֹד מוֹסֵר יוֹתֵר
חָשׁוּב וְגָדוֹל כִּמּוֹ מוֹסְרֵי הָאָבוֹת, וְתִתְבּוֹנֵן בְּכָל
מִשְׁנָה מֵהַ כְּתוּב בָּהּ, וְזֶה תַּעֲשֶׂה לַעֲצֻמָּךְ חֵן וְלֹא
יַעֲבֹר כָּל יוֹם, אֲשֶׁר זֶה מְזַכֵּךְ מְאֹד אֶת הַנֶּפֶשׁ,

ומקנה לעצמו מדות טובות, ומחזק את האמונה, וזוכה להיות דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ואחר-כך אם נשאר עוד זמן עד שהולכים להתפלל, ראה לגרס פרקים משניות היכן שאתה מחזיק בסדר הלמוד שלך, כי למוד משנה לפני התפלה מוכף מאוד את הנפש, ואם נשאר עוד קצת זמן עד שמתפללים, תגרס גם-כן גמרא, כי גם למוד הגרסא בגמרא מוכף את הנפש, ותאמר הרבה דפים גמרא בגרסא, כדי שתקנה לעצמך בקיאות בש"ס. ותכף-ומיד כשתלך להתפלל תניח את כל עסקיך, ותניח תפלין, ותכונן שאתה עכשו עושה את רצון קונך, שאתה מעטף בציצית ומעטר בתפלין, ותתחיל להתפלל את התפלה שלך בחיות ובדבקות ובקול גדול. ועליך לדעת, שרבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא) שכל המחשבות זרות באות בתוך התפלה, לזאת צריכים למסור את נפשו לקשר את מחשבתו אל דבורו, שלא תפרד המחשבה מהדבור, ועל-ידי-זה נעשה כלי לקבל את אור השכינה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עג), ואף שדבר זה בא לאדם מאד מאד קשה לקשר את המחשבה אל הדבור, כי טבע של האדם שהדבור מדבר דבר אחר, והמחשבה חושבת דבר שני, עם

הצלחה לתלמיד צעיר

תרכג

כל זאת צריכים להכריח את עצמו במסירות נפש
הכי גדולה לקשר את המחשבה אל הדבור, וזה
בא במסירות נפש (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן פ').
ואם תזכה לעבר על הכל, ותזכה למחין נקיים, אז
תהיה התפלה שלך מין מתיקין (לקוטי מוהר"ן, חלק
א', סימן נ'), שתאהב להתפלל, ותרצה להגיד את
תבות התפלה, ותהיה כל-כך דבוק בתבות התפלה,
עד שלא תוכל להפרד מהן מרב דבקות שיש לך
בתוך תבות התפלה (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סה);
וזה עקר השלמות שאדם צריך להגיע בזה העולם
— בשעה שמתפלל, שיכנס בתוך תבות התפלה,
כמו שנח נכנס בתבה, ונצל מימי המבול, כן הוא
בתפלה, האדם צריך להכנס בתוך תבות התפלה,
ולהסתתר ממי המבול, ומה הם מי המבול?
המחשבות זרות (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן מד),
ומהי תבת נח? הן תבות התפלה (לקוטי מוהר"ן, חלק
א', סימנים ט', קיב); לזאת כשאתה מתחיל להתפלל,
תשכח מכל העולם כלו ומכל הענינים — הן
הגשמיים והן הרוחניים ואל תסתובב, אלא תעמד
במקום אחד, ותכניס את המוח והדעת והשכל שלך
בתוך סדור התפלה, ותתפלל בכונה, ותכוון אל מה
שאתה מדבר — פרוש המלות, ותתפלל בקול, כי

הַקּוֹל מְעוֹרָר אֶת הַכּוֹנֵה, וְכֵן תַּעֲבֹר אֶת כָּל סֵדֶר
הַתַּפְּלָה, וְאִז תִּרְגִּישׁ חַיּוֹת אַחֲרָת. כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת
מִקְבָּלִים עַל-יְדֵי הַתַּפְּלָה, וּמִשְׁנָה כָּל הָרוּחַ חַיִּים
שֶׁלוֹ, כִּי עַד עֲכָשׁוּ חָשַׁב רַק מִרַע, וְנִמְשָׁךְ אַחֵר הָרַע,
אֲבָל תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, נִשְׁתַּנָּה לוֹ כָּל רוּחַ הַחַיִּים, וְתִזְהַר מְאֹד
לַעֲנוֹת אָמֵן וְאָמֵן יְהֵא שְׁמָה רַבָּה, בְּרִכּוֹ וּקְדוּשָׁה,
כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֲצֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

ה.

תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁגּוֹמְרִים אֶת הַתַּפְּלָה אֶל תּוֹרִיד
מִמֶּךָ אֶת הַתַּפְּלִין, עַד שֶׁתֹּאמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי
תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁזֶּהוּ תִקּוֹן גָּמוּר לְאָדָם עַל
כָּל הַחֲטָאִים, וְזֶה מְסַגֵּל עַל כָּל הָעֲנִינִים וְתַעֲשֶׂה
לְעֲצָמְךָ רְגִילוֹת שְׂאִינֶךָ מוֹרִיד אֶת הַתַּפְּלִין, עַד
שֶׁאֲמַרְתָּ אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁהֵם הַתִּקּוֹן
הַכָּלְלִי, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל גִּלָּה נִפְלְאוֹת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי
תְּהִלִּים הָאֵלּוּ מִי שֶׁיִּגִּיד אוֹתָם בְּכָל יוֹם, וּבִפְרוּשׁ
אָמַר, שֶׁזֶּהוּ דָּבָר קָטָן וְקָל מְאֹד לומר עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי
תְּהִלִּים, עִם כָּל זֹאת מֵאַחֵר שֶׁאֲנִי גִלִּיתִי אֶת זֶה,
הַסֵּמ"ך-מ"ם יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לֹא

הצלחה לתלמיד צעיר

תרכה

להניח לומר זאת. לזאת ראה למסר את נפשך להגיד בכל יום את העשרה מזמורי תהלים בעודך עם התפלין, וזה יהיה לך חק ולא יעבר כל ימי חיך. וכשאתה גומר את העשרה מזמורי תהלים — תקח חמש, ותלמד חמש ורש"י עם התרגום, באפן שתזכה לסיים ביום ששי את כל פרשת השבוע — שנים מקרא ואחד תרגום. וכל זה תעשה בעודך עם התפלין עליך, כי כך אמר האר"י ז"ל, שאין אדם זוכה לנשמה קדושה, אלא כשלומד איזה למוד עם התפלין. והלמוד הכי טוב הוא להיות קבוע בחמש ורש"י עם התרגום, וזה לא לוקח הרבה זמן, אלא אם תהיה זריז, תוכל לסיים את זה, וכשתסיים תוריד את התפלין, ותבקש את הקדוש-ברוך-הוא, שהיום הזה יהיה לך יום מצלח, ותצליח בחיך, ותהיה שמור לא לדבר לשון-הרע, רכילות וליצנות, נבול פה ודברים בטלים, ולא לריב עם זולתך, אלא תאהב את הבריות, ותהיה אהוב על הבריות. וצריכים להאריך בתפלה זו, כי מה שאדם מבקש מהקדוש-ברוך-הוא, זה הוא מקבל, ואם תעשה כן, תצליח מאוד.

ו.

תכף-ומיד כשגמרת את סדר התפלה שלך —
 לך לאכל, כי פת שחרית מאד מאד חשובה, כי כן
 אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא קז:): שלשה-
 עשר דברים נאמרו בפת שחרית: מצלת מן החמה
 ומן הצנה ומן הזיקין ומן המזיקין, ומחכימת פתי,
 וזוכה בדין ללמד תורה וללמד, ודבריו נשמעין,
 ותלמודו מתקיים בידו, ואין בשרו מעלה הבל,
 והורגת פנה שבבני מעים, ויש אומרים אף מוציא
 את הקנאה ומכניס את האהבה. ותדקדק מאד
 לאכל פת דיקא, לטל ידים עם כלי, ולברך בכונה
 ולאכל, ואסור לסגף את עצמו באכילה, אלא
 צריכים לאכל הרבה, שיהיה לו כח לעבד את
 הקדוש-ברוך-הוא, ותשמר מאד על נקיות
 המאכלים, ושהיו טריים, ואל תאכל כל מה
 שעניף רואות או מה שלבך תאב, כי לא כל דבר
 צריכים לאכל, כי יכולים להרס את הבריאות שלו,
 רחמנא לישזבן, על-ידי מאכלים שאינם טריים,
 ועל-כן ראה לשמר מאד מה שאתה אוכל, ותאכל
 רק מאכלים בריאים, וכן ראה אז לדבר דברי תורה
 ותזדרז מאד, ותברך ברכת-המזון מתוך הסדור

הצִלָּחָה לְתִלְמִיד צָעִיר

תּוֹכַח

דִּיקָא, עִם כּוֹבֵעַ עֲלִיּוֹן, כִּי בִרְכַּת־הַמָּזוֹן הִיא מִצְוֹת
עֲשֵׂה דְאוֹרִיתָא, וּמִי שֶׁנִּזְהָר בְּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן, הוּא
מִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ מְאֹד, וְצָרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לְבָרֵךְ
בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסְדּוֹר דִּיקָא, וּלְהַקְפִּיד עַל כָּךְ
מְאֹד, וְאִם תִּדְּיֵק בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ לְבָרֵךְ עִם כּוֹבֵעַ
עֲלִיּוֹן וּמִתּוֹךְ הַסְדּוֹר, תִּהְיֶה מְבֹטָח בַּעֲשִׁירוֹת, כִּי מִי
שֶׁנִּזְהָר בְּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן, הַקָּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְמַשִּׁיךְ
עָלָיו עֲשִׁירוֹת. וְרַב בְּנֵי־אָדָם שְׁסוּבָלִים עֲנִיּוֹת
וְדַחְקוֹת, זֶהוּ מִחֲמַת שְׁמוֹלִזְלִים בְּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן,
וְחוֹטְפִים אֶת מְלוֹת הַבִּרְכָּה, וְאֵינָם מְבָרְכִים בְּכוֹנֶה
מְלָה בְּמִלָּה.

ז.

תִּכְף־וּמִיד לֶךְ לִלְמַד אֶת שְׁעוֹרֶיךָ בְּגִמְרָא, וְאֲנִי
מְאֹד רוֹצֶה שֶׁתִּלְמַד עֲמוּד גִּמְרָא עִם פֶּרוֹשׁ רַש"י,
וְתִשְׁתַּדֵּל לִלְמַד אֶת כָּל הַתּוֹסְפוֹת, וְתִתְחִיל לַחֲזוֹר עַל
הָעֲמוּד גִּמְרָא הַזֶּה אַרְבַּע פְּעָמִים פְּעַם אַחֵר פְּעַם,
וְאַל תִּגִּיד שְׂאֵתָה כְּכֹר יוֹדֵעַ אֶת הָעֲמוּד, אֲלֹא תִחֲזוֹר
עָלָיו אַרְבַּע פְּעָמִים, וְתִשְׁתַּדֵּל לִלְמַד אֶת כָּל
הַמְּפָרָשִׁים עַל הָעֲמוּד, וְהִרְגֵּל אֶת עֲצֻמָּה בְּכִתְיָבָה,
שֶׁתִּרְשֵׁם לְעֲצֻמָּה מֶה שֶׁכָּל אֶחָד מִפְּרָשׁ — הֵן

ראשונים וְהֵן אַחֲרוֹנִים, וְאִם תַּחֲזֹר עַל הָעֲמוּד
 אַרְבַּע פְּעָמִים, יִכָּנֵס בָּךְ חֶשֶׁק לְלַמֵּד, וַיִּפְתַּח מִחֶךְ
 לְהַבִּין אֶת הַגְּמָרָא, אֲשֶׁר הַגְּמָרָא הִיא יְסוֹד גָּדוֹל,
 וְזֶה יִהְיֶה עָקֵר גָּדוֹל אֲצִלָּךְ: לִפְנֵי הַצְּהָרִים לְלַמֵּד
 עֲמוּד גְּמָרָא, וְלַחֲזֹר עַל זֶה אַרְבַּע פְּעָמִים, כִּי תוּכַל
 בְּמִשָּׁף זְמַן שָׁלֵם לַגָּמֹר מֵאָה עֲמוּדִים גְּמָרָא, כִּי אִם
 לּוּמְדִים עֲמוּד לַיּוֹם חֲמֵשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁבוּעַ, וְחֻזְזִירִים
 עַל זֶה בְּכָל יוֹם אַרְבַּע פְּעָמִים, אֲזִי בְּסוֹף הַשָּׁבוּעַ
 חֲזִירָתָ עֲשָׂרִים עֲמוּדִים, וְכֵן מֵגִיעַ סוֹף הַזְּמַן, וְלִמְדָתָ
 אַרְבַּע-מֵאוֹת עֲמוּדִים גְּמָרָא, וְכִי אוֹמֵר שְׁחֻזְזִירִים
 בְּכָל שַׁבָּת עַל הַחֲמִשָּׁה עֲמוּדִים שְׁלֹמֹדוֹ בַּשָּׁבוּעַ, אֲזִי
 נִתְּוָסְפוּ לָךְ עוֹד מֵאָה עֲמוּדִים וַיּוֹתֵר, וְאָדָם אֵינוֹ
 תּוֹפֵס לְאִיזוֹ עֲשִׂירוֹת הוּא יָכוֹל לָבוֹא בְּסוֹף הַזְּמַן,
 אִם לֹא יִהְיֶה בְּטָלָן, וַיִּנָּצֵל אֶת הַזְּמַן. וְזֶה אֵינוֹ לוֹקֵחַ
 הַרְבֵּה, רַק רָצוֹן טוֹב, לַחֲזֹר אֶת הָעֲמוּד שְׁלֹמֹדוֹ
 אַרְבַּע פְּעָמִים, וְאִם עֲדִין אַתָּה לֹא יָכוֹל לְלַמֵּד אֶת
 כָּל הַתּוֹסְפוֹת, תַּלְמִיד עִם רִשְׁ"י, אֲבָל תַּחֲזֹר עַל זֶה
 אַרְבַּע פְּעָמִים, וְכִי יִהְיֶה לָךְ בְּסוֹף הַזְּמַן חֲמִשָּׁה-
 מֵאוֹת עֲמוּדִים.

הצלחה לתלמיד צעיר

תרכט

ח.

אחר-כך לך לאכל ארוחת צהרים, וגם-כן
תזדרז מאוד, ותשמר לאכל רק מאכלים בריאים,
ותטל ידיים, ותאכל סעדה שלמה, כדי שתהיה
בריא לעבודתו יתברך שמו, גם תדבר דברי תורה,
ותכף-ומיד תברך ברכת-המזון בכונה גדולה, ואל
תהיה חכם בעיניך לזלזל בצהרים, כי בחור צריך
לאכל הרבה, שיהיה לו כח לעבד את השם יתברך
בלמוד תורה ובתפלה ובכונה ובקיום המצוות
בשמחה.

ט.

בשעה שלש תכף-ומיד ראה ללכת להתפלל
תפלת מנחה, וצריכים להזהר מאוד בתפלה זו, כי
(ברכות ו:): כל הזהיר בתפלת מנחה, הקדוש-ברוך-
הוא עונה לו בעת צרתו, ולא נענה אליהו הנביא
אלא בתפלת המנחה; וצריכים להזהר מאוד בתפלה
זו, ותכף-ומיד אחר תפלת מנחה הרגל את עצמך
לומר תהלים, ואם תזכה לסיים 'יום תהלים' אין
למעלה מזה, כי התהלים נחלקים לשבעה חלקים,

הצלחה לתלמיד צעיר

תרל

לשבעה ימי השבוע, ומי שרגיל לומר תהלים —
זוכה לתשובה, וזוכה להגיע אל האות והשעה
השיכים לו ולשרש נשמתו (לקויטי-מוהר"ן, חלק ב',
סימן עג); ולכן ראה תכף-ומיד אחר מנחה לקבץ
לעצמך שעור לסיום 'יום תהלים', ואם תרגיל את
עצמך בצורה כזו, תרגיש כל מיני נעים בחייה, כי
מי שזוכה לסיום בכל שבוע את כל ספר תהלים,
ממשיך על עצמו ישועות וחסדים.

י.

אחר הצהרים תלמד סימן בטור ושלחן ערוך,
כל פעם סימן אחר, ותחזור על זה ארבע פעמים,
ולהשתדל לחפש אחר כל פוסקים אשר מדברים
מהסימן הזה, ואם תוכל לרשם לעצמך מה
שאומרים הפוסקים, אין למעלה מזה, ותחזור על
זה הסימן ארבע פעמים, אז במשך זמן שלם זכית
לסיום ארבע מאות סימנים של שלחן ערוך.

יא.

תכף-ומיד כשמגיע הלילה, תראה להתפלל

הצלחה לתלמיד צעיר תרלא

תפלת ערבית בכונה גדולה מתוך הסדור דיקא, וכשתסים את תפלתך, לך לאכל פת ערבית, וגם-כן תשמר לאכל מאכלים טריים, ותדבר דבורי תורה, ותזהר לברך ברכת-המזון בכונה גדולה.

יב.

בלילה תקבע לעצמך שעור בלמוד רמב"ם פרק ליום, או שני פרקים, או שלשה פרקים, כמה שתוכל, אשר הוא תמצית כל התורה שבעל-פה, ואחר-כך תכין את עצמך ללכת לישן.

יג.

אחר כל הסדר הזה, שאני מבקש אותך שתקיים כל היום, תראה שעדין נשאר לך המון זמן ביום לגרס הרבה פרקים משניות והרבה דפים גמרא, בסדר שלך שאתה תסדר לעצמך סדר משלך, לא כסדר הישיבה, אלא לגרס הרבה פרקים משניות, והרבה דפים גמרא רק בגרסא, כי רבנו ז"ל הזהירנו מאד להתחיל ללמד מהתחלת ששה סדרי משנה, וללמד פרק אחר פרק, פרק אחר פרק,

עד שִׁיזְכָּה לְסִים מִסְכָּתָא, וּכְשִׁיסִים מִסְכָּתָא יִתְחִיל
 עוד מִסְכָּתָא, עד שִׁיסִים עוד מִסְכָּתָא, עד שִׁיזְכָּה
 לְסִים כָּל שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וַיִּתְחִיל עוד פַּעַם,
 וּכְמוֹ-כֵן בְּגִרְסָא לְלַמַּד הַרְבֵּה דְּפִים גְּמָרָא,
 וּלְהִתְחִיל מִבְּרָכוֹת, וּלְלַמַּד דָּף אַחֲרֵי דָף, עד שִׁיסִים
 פָּרָק, וּכְשִׁיסִים פָּרָק יִלְמַד פָּרָק אַחֲרֵי פָּרָק, עד
 שִׁיסִים אֶת כָּל מִסְכָּתָא, וְאָז יִתְחִיל מִסְכָּתָא שַׁבָּת,
 וַיְגַרֵס דָּף אַחֲרֵי דָף עד שִׁיזְכָּה לְסִים אֶת כָּל מִסְכָּת
 שַׁבָּת, וַיִּתְחִיל עֲרוּבִין, וְאַחֲרֵי-כֵן מִסְכָּת פְּסָחִים עד
 שִׁיזְכָּה לְסִים אֶת כָּל הַשָּׁ"ס, וּשְׁנֵי הַלְמוּדִים הָאֵלּוּ
 שֶׁל מִשְׁנָה וּגְמָרָא צְרִיכִים לְלַמַּד הַרְבֵּה בְּגִרְסָא,
 וְתִרְאֶה שֶׁנִּשְׁאָר לָהּ עוד הַרְבֵּה זְמַן לְגִרְסָא. וּמִלְבַּד
 זֹאת טוֹב לְלַמַּד סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן הַיְסוּד
 שֶׁל כָּל הָאָדָם, וְאִם תִּתְּנֶהּ בְּצוּרָה כְּזוֹ, תִּצְלִיחַ
 לְקִנּוּת לַעֲצֻמָּה תוֹרָה וַיִּרְאֵת שָׁמַיִם, דַּעַת וְשָׁכַל,
 וַיִּמְשֹׁךְ עָלֶיהָ חֵן, שֶׁכֶּלֶם יֵאָהֲבוּ אוֹתָהּ, וְכֻלָּם יִרְצוּ
 לְהִיּוֹת בְּמַחֲיצָתָהּ, וְאַף פַּעַם לֹא יִשְׁעֲמֹם לָהּ, כִּי
 תִמְיֵד תִּהְיֶה עֲסוּק בְּמִשְׁהוֹ. וְאִם תִּקְיֵם אֶת כָּל זֹאת,
 תִּהְיֶה לִי אֲסִיר תוֹדָה מְאֹד, שֶׁעָבַר לָהּ זְמַן חֹרֶף וְזְמַן
 קִיץ, וְקִנִּיתָ לַעֲצֻמָּה אוֹצְרוֹת כְּאֵלּוּ, וְעוֹד יִהְיֶה לָהּ
 זְמַן לָנוּחַ וּלְדַבֵּר עִם חֲבֵרֶיהָ וּלְצִאֵת לְהִתְאַוֵּר, כִּי
 גַם אֶת זֶה צְרִיכִים, כִּי הִתְקַרַח לָתֵת נִיחָא לְמַחַ,

הצלחה לתלמיד צעיר תרלג

לנוח ולצאת לשאב אויר צח וזך, אשר זה מאד בריא, כי צריכים לשמר מאד מאד על הבריאות. ובאמת כל מי שזוכה לשמר על הזמן שלו, יש לו זמן להכל, ומכל שכן מי שזריז, יש לו זמן לכל, אשרי התלמיד הצעיר המקיים את כל זה, אזי מבטח לו שיהיה עובד ה' גדול, ויהיה לו יראת שמים שלמה, ויגיע אל תכליתו הנצחית.

יד.

עליך לדעת, כי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות תשובה, סימן עג): העבודות שאדם עובד את השם יתברך בבחירותו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנותו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שפת קנב): ינקותא כלילא דורדא; עקר יפי הפרח כשעדין בצעירותו, כשבחור בגיל צעיר, הינו מגיל בר מצוה זה הגיל הכי יפה בחיים, שאז יכולים להצליח מאד בעבודת השם יתברך, הן בתורה והן בתפלה והן בקיום המצוות, אם רק לוקחים את עצמם בידיים, ורוצים להיות צדיקים ולמדנים, יכולים להיות צדיק ולמדן, אבל העקר

תלוי בפני הרצון והחשק שיש לבחור הצעיר, כי בדרך כלל בחור צעיר אוהב לבלות את הזמן שלו בשטיות, ורוצה לשחק ולבטל את הזמן הכי יקר, בשעה שאין עוד דבר כל-כך יקר כמו הזמן, כי את הכל יכולים לקנות, אבל לא את הזמן, כי אם תשים לב, תראה איך שבכל רגע האדם מת, הרגע שעבר לעולם לא יחזור אליו, שעה שעוברת אף פעם בחיים כבר לא תחזור לו, יום שעובר — זו אבדה נצחית, כי כל מה שאדם עושה ביום בזה העולם, יש כנגדו יום למעלה, אם אדם קם קדם אור היום בזה העולם, והולך לטבל במקוה, ומכין את עצמו לתפלה, ומתפלל את השלש תפלות בצבור: שחרית, מנחה, ערבית, וכן לומד ומקיים את המצוות, זה מה שנשאר לו מהיום. ועל-כן חבל מאד על כל יום שעובר להבל ולריק, כי כל יום ויום יכולים לקנות בזה אוצרות ואוצרי אוצרות של תורה ויראת שמים ותפלה ודבקות הבורא ותברך שמו, אבל בחור צעיר צריך שיהיה לו חשק ורצון וכסופים, ועל זה צריכים הרבה לעבד, שיהיה לו חשק וכסופים, שלא יבילה את הזמן שלו בשטיות, כי בזמן הזה הוא יכול ללמד הרבה. ולכן עליך לזכור, שהזמן בידיך, כל פרק

הצלחה לתלמיד צעיר תרלה

משניות וכל דף גמרא, מאד מאד חשוב למעלה בשמים, ואשרי מי שזוכה לסיים הרבה פעמים ששה סדרי משנה והרבה פעמים ש"ס, ואף שזה נראה כעין ליצנות וצחוק, שבחור צעיר יגרס הרבה משניות והרבה גמרא, ואף שהוא אינו מבין את הכל, עם כל זאת נראה מי שיצחק אחרון, כמו שכתוב במדרש (שמות רבה פרשה נב, סימן ג') על הפסוק (משלי לא): "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", אימתי התורה שוחקת? הוי ליום אחרון. כשבא יום האחרון, אז מה לוקח אדם אתו? את הששה סדרי משנה שזכה לסיים בזה העולם, ואת הש"ס שזכה לסיים בזה העולם. ולכן, בני! ראה לא להיות בטלן, אלא תסיים פעמים אין מספר ששה סדרי משנה ואת כל הש"ס, כי בגיל צעיר אם חוזרים פעמים רבות, לבסוף נקלט בו, כי התורה מטהרת ומזככת את הנפש מכל מיני חלדה, וצריכים להיות על זה עקשן גדול מאד, וללמד מה שיותר פרקים משניות, ומה שיותר דפים גמרא, כדי לסיים ששה סדרי משנה וש"ס פעמים אין מספר, ואם תתמיד בזה מאד, לבסוף תראה שתוכל ללמד, כי העקר בלמוד התורה הקדושה תלוי כפי רבוי החזרה, ואל תעמיס עליך

המון שעורים, כי אז לא תלמד כלום, יותר טוב שתלמד דיקא עכשו בימי הנעורים ששה סדרי משנה וגמרא, שתסיים את כל הש"ס הרבה פעמים עד החתונה, וזה כבר ישאר בתוך המחמשה שלף, כי כשחוזרים הרבה בצעירות, זוכרים את זה לכל החיים. ובלבד שתדביק את עצמך בתוך התורה, ומה שלא תבין, או אם תהיה לך איזו קשיה, אל תתביש לשאל, כמאמר התנא הקדוש (אבות פרק ב'): לא הבישן למד; ועל-ידי רבוי החזרה, שחוזרים כל-כך הרבה פעמים ששה סדרי משנה וש"ס, על-ידי-זה לבסוף זוכרים כל מאמר חז"ל. ולכן בגיל הזה צריכים העקר להכניס את עצמו בלמוד משניות ובלמוד גמרא, וזה צריך להיות היסוד, וכן ללמד הרבה שלחן ערוך בסדרן, סימן אחר סימן, ואת השעורים האלו צריכים ללמד בזמן הפנוי, אבל את השעור שלומדים בסדר הישיבה, בישיבה קטנה שאתה לומד עכשו, תחזור על זה הרבה פעמים, כי העקר תלוי כפי רבוי החזרה. חמש ורש"י תחזור כמה פעמים מה שלמדת, כי רש"י שבתורה הם עקרי קניני התורה, כי רש"י ז"ל מפרש את התורה כפי דרשות מאמרי חכמינו הקדושים, ואם חוזרים את כל הרש"י

הצלחה לתלמיד צעיר

תרלו

שבתורה, זוכרים המון יסודות בתורה, ובפרט בתרי"ג מצוות מה שמפרש רש"י, זה מאוד מאוד נחוץ, וכן למוד גמרא שאתה לומד, תחזור בכל יום ארבע פעמים, וכך תזכה לזכר הכל, וכן הלמוד שלחן ערוך שאתה לומד, תחזור על זה ארבע פעמים, ומה טוב ומה נעים אם תלמד עם חברותא, כי 'טובים השנים מן האחד', אומרים חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה ד', סימן ח'): טובים השנים שעוסקים בתורה מזה אחד וזה אחד; הינו זה לומד בנפרד וזה לומד בנפרד, כי אם לומדים עם חבר, זה מקשה וזה מתרץ, וכשיש קשיות יש מי שיתרץ, ועל-כן ראה לצית, ואז כשתחזור הביתה משיבה קטנה, תהיה בקי בתורה, וכן תתפלל בקול רם מאוד מתוך הסדור דיקא, ואל תסתובב באמצע התפלה לכאן ולכאן, אלא תעמד על מקום אחד, ותדבק את המחשבה אל הדבור שלך, שתכון לפרוש המלות שאתה אומר, וכך תהיה לך יראת שמים, כי על-ידי תפלה בכונה זוכים ליראת שמים. ועל כלם תשתדל מאוד לחזור בספר-המדות, אשר רבנו ז"ל מאוד בקש את כל אחד מאנשי שלומנו, שנהיה בקיאים בספר-המדות ממש בעל-פה, כי המדות הן יסוד כל האדם, ואם

תרלח הצלחה לתלמיד צעיר

תתנהג בצורה כזו, תגדל ירא שמים גדול וצדיק
ולמדן. העקר ראה לשמר על הזמן היקר שלך.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם !